

Народна банка Србије

SCORING И МИШЉЕЊЕ О БОНИТЕТУ – ПРОМОЦИЈА НОВИХ УСЛУГА БОНИТЕТА

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ
Одељење за регистре
Ружица Стаменковић, директор
Београд, октобар 2007. године

Садржај

- Развој система мерења ризика у Србији
- Правни основ
- Циљеви увођења нових услуга бонитета
- Нове услуге бонитета
- Scoring
- Мишљење о бонитету
- Scoring vs мишљење о бонитету
- Резултати показују ...

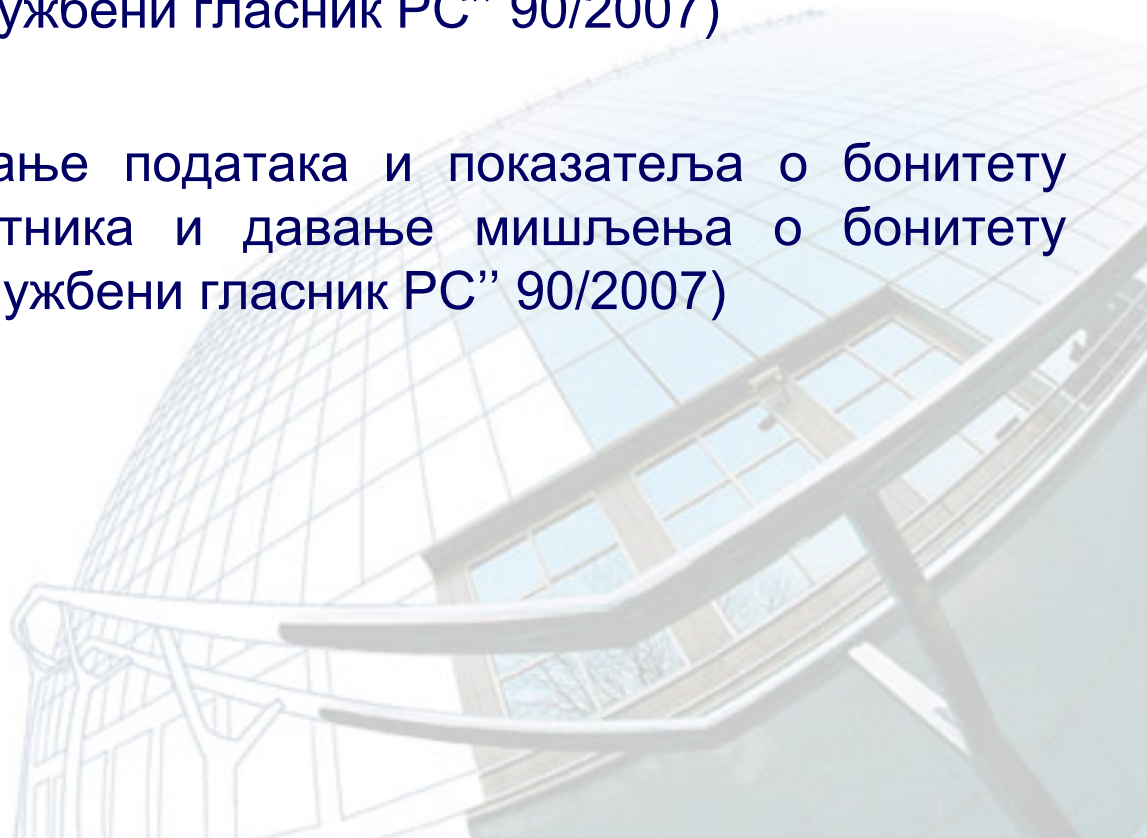
Развој система мерења ризика у Србији

- Израда стратешких планова развоја система рејтинга у земљи и студија њихове изводљивости
- Развој база података:
 - база финансијских извештаја
 - Регистар података о бонитету правних лица и предузетника
 - база за потребе мерења кредитног ризика према захтевима Базела II
- Успостављање новог квалитета информација:
 - подизање квалитета финансијског извештавања
 - увођење нових услуга бонитета

Правни основ

- Закон о рачуноводству и ревизији ("Службени гласник РС" 46/2006)
- Одлука о ближим условима и начину вођења Регистра података о бонитету правних лица и предузетника и давању података и мишљења о бонитету ("Службени гласник РС" 90/2007)
- Методологија за утврђивање података и показатеља о бонитету правних лица и предузетника и давање мишљења о бонитету привредних друштава ("Службени гласник РС" 90/2007)

Циљеви увођења нових услуга бонитета

- Јачање информисаности и сигурности инвеститора
- Смањење степена систематског ризика финансијског система
- Јачање стабилности финансијског тржишта
- Спуштање општег нивоа каматних стопа
- Побољшање рејтинга земље
- Прилив иностраних инвестиција

Нове услуге бонитета

- Scoring - "објективизирана" оцена способности измиривања обавеза применом квантитативне анализе
- Мишљење о бонитету - оцена способности измиривања обавеза донета у поступку свеобухватне квантитативне и квалитативне анализе
- Оцена способности измиривања обавеза привредног друштва градацијски изражена у 5 нивоа:
 - А - одличан бонитет
 - В - веома добар бонитет
 - С - добар бонитет
 - D - прихватљив бонитет
 - Е - веома слаб бонитет

Scoring

Рацио бројеви

- R1 Стопа пословног добитка
- R2 Стопа нето добитка
- R3 Стопа приноса на укупна средства
- R4 Стопа приноса на сопствени капитал
- R5 Ефекат финансијског левериџа
- R6 Рацио покрића камата
- R7 Рацио сопственог капитала
- R8 Степен укупне задужености
- R9 Стопа покрића залиха нето обртним капиталом
- R10 Трајност отплате
- R11 Општи рацио ликвидности
- R12 Рацио текуће ликвидности
- R13 Рацио новчане ликвидности
- R14 Време наплате потраживања од купаца
- R15 Време везивања залиха
- R16 Време плаћања обавеза добављачима
- R17 Покриће сталних средстава сопственим капиталом
- R18 Покриће сталних средстава дугорочним изворима финансирања
- R19 Стопа отписаности основних средстава

Принципи финансирања

P, S, N, F, R, V, B

1. просечни scoring (p)
2. позициони scoring (k)
3. референтни scoring (r)

Scoring

$$\text{Scoring} = \sum_{i=2}^5 (P_i \delta P_i + S_i \delta S_i + N_i \delta N_i + F_i \delta F_i + R_i \delta R_i + V_i \delta V_i + B_i \delta B_i)$$

δ – процентуална одступања од одабраног критеријума (p, k, r)

$$P_i = R_{i1} + \dots + R_{i6}$$

$$S_i = P_i + R_{i7} + \dots + R_{i12}$$

...

$$B_i = P_i + R_{i18} + R_{i19}$$

$$\delta P_i = \delta P_p + \delta P_k + \delta P_r$$

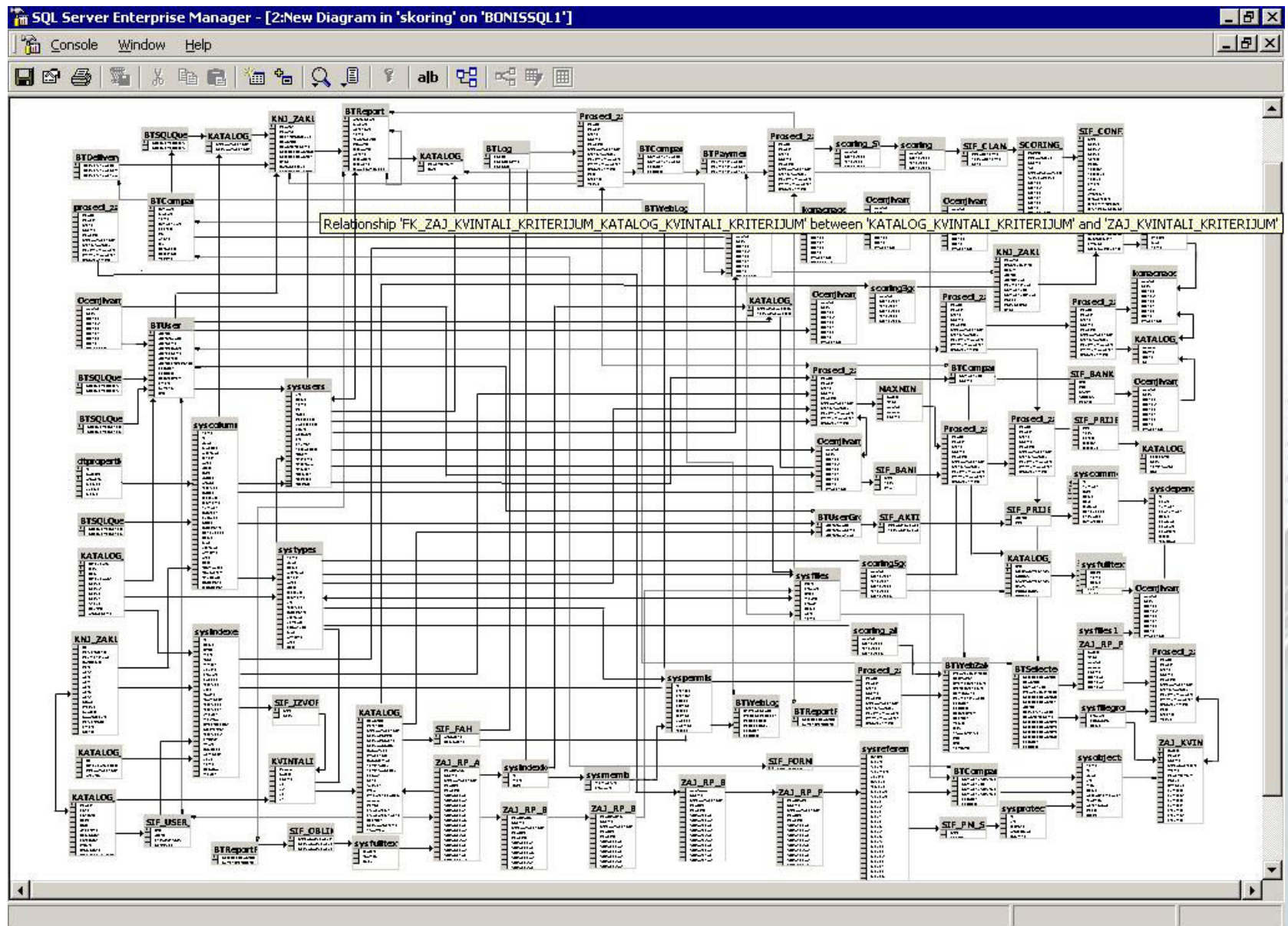
$$\delta S_i = \delta S_p + \delta S_k + \delta S_r$$

...

$$\delta B_i = \delta B_p + \delta B_k + \delta B_r$$

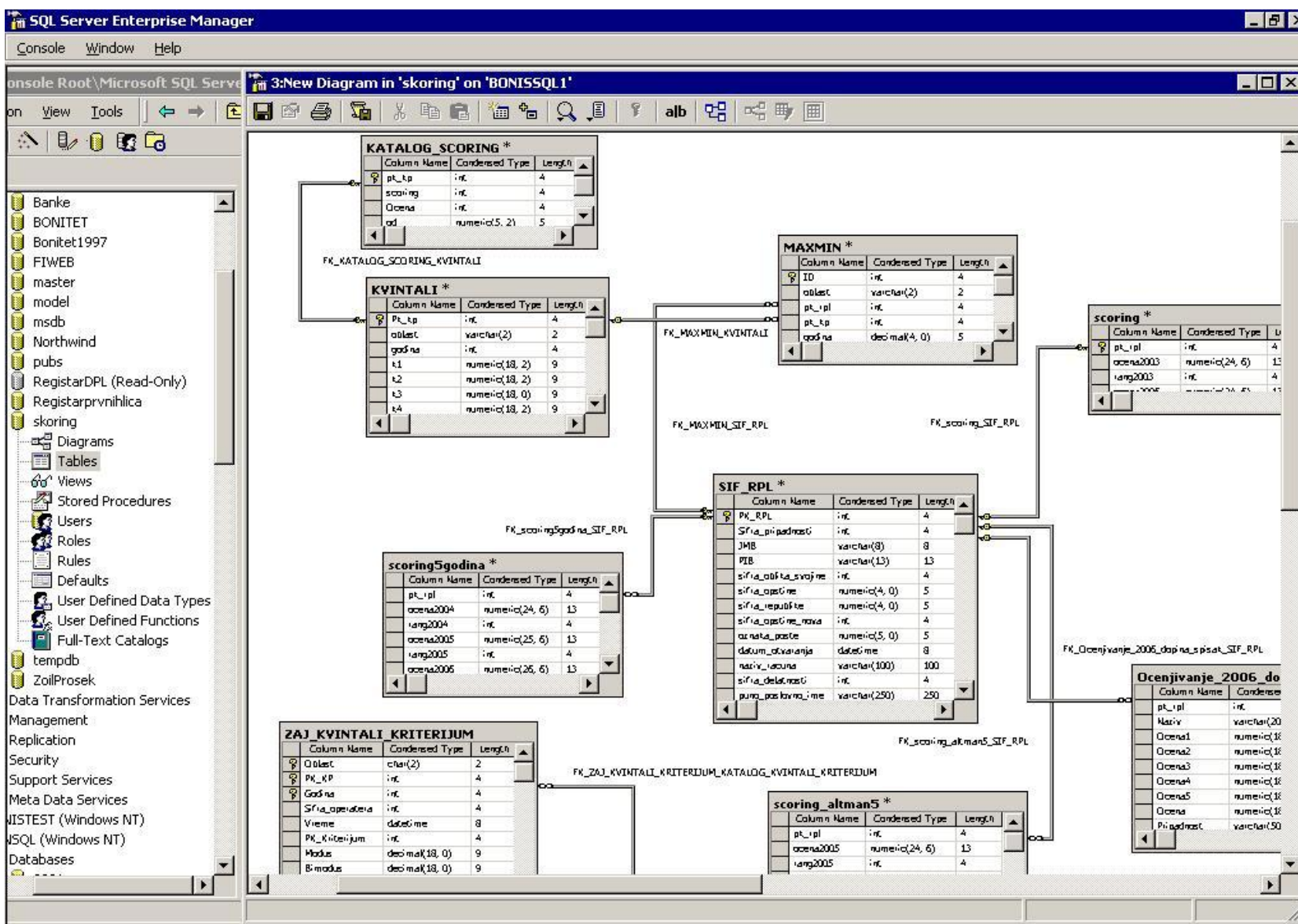

Scoring Data Repository модел података

Scoring Data Repository – интеграција података (деталј)

Мишљење о бонитету

Scoring vs мишљење о бонитету

Scoring

- Квантитативна, потпуно објективизирана, анализа уз подршку експертског система
- Брз начин утврђивања оцене о бонитету (могућност брзог израчунавања оцене за већи број привредних друштава по задатом критеријуму)
- Помоћ аналитичару у поступку одлучивања и класификације привредних друштава
- Исказивање оцене о бонитету привредног друштва симболима

Мишљење о бонитету

- Квалитативна и квантитативна детаљна анализа финансијског аналитичара
- Анализа фокусирана на специфичности привредног друштва
- Један од input-а у поступку давања мишљења о бонитету је scoring
- Дескриптивно исказивање оцене о бонитету уз образложење испуњености појединачних принципа

Реципроцитет између нивоа scoring и мишљења о бонитету – одступања у појединачним случајевима за ± 1 ниво резултат су квалитативне оцене аналитичара !!!

Резултати показују ...

Транзиционе матрице – период 2004 - 2006. година

(узорак: 37.665 привредних друштава)

Scoring 2006/2005	A (одличан)	B (веома добар)	C (добар)	D (прихватљив)	E (веома слаб)
A (одличан)	40,0	60,0	0,0	0,0	0,0
B (веома добар)	0,0	83,7	16,3	0,0	0,0
C (добар)	0,0	2,4	90,3	7,3	0,0
D (прихватљив)	0,0	0,0	5,9	92,9	1,2
E (веома слаб)	0,0	0,0	0,0	14,6	85,4

Scoring 2006/2004	A (одличан)	B (веома добар)	C (добар)	D (прихватљив)	E (веома слаб)
A (одличан)	12,5	87,5	0,0	0,0	0,0
B (веома добар)	0,0	74,8	25,2	0,0	0,0
C (добар)	0,0	5,7	82,5	11,8	0,0
D (прихватљив)	0,0	0,0	13,4	85,0	1,6
E (веома слаб)	0,0	0,0	0,0	34,2	65,8

Резултати показују ...

Преглед оцена за 59.025 привредних друштава за која је израђен scoring

Scoring 2006	Привредна друштва							
	Укупно	%	Велика	%	Средња	%	Мала	%
A (одличан)	397	0,7	3	0,0	10	0,0	384	0,7
B (веома добар)	17.573	29,8	211	0,4	907	1,5	16.455	27,9
C (добар)	27.760	47,0	368	0,6	1.306	2,2	26.086	44,2
D (прихватљив)	12.988	22,0	128	0,2	495	0,8	12.365	20,9
E (веома слаб)	307	0,5	2	0,0	10	0,0	295	0,5
Укупно	59.025	100,0	712	1,2	2.728	4,6	55.585	94,2

Народна банка Србије

Хвала на пажњи

Одељење за регистре
Телефон: 011/333-78-78
E-mail: scoring@nbs.yu

